

Aan Ministerie van Justitie en Veiligheid
T.a.v. de minister voor Rechtsbescherming,
de heer drs. S. Dekker
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

en

Aan Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
T.a.v. de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
mevrouw mr. drs. I.K. Van Engelshoven
Postbus 20350
2500 EJ DEN HAAG

Betreft: reactie op concept wetsvoorstel kind, draagmoeder en afstamming
Zwolle, 17 juli 2020

Excellenties,

Als wensouder vind ik dat ik, mijn partner en andere wensouders gestimuleerd moeten worden om te kiezen voor verantwoord draagmoederschap binnen juiste wettelijke kaders. Zo ben ik voorstander van goede afstemmingsinformatie en transparante hierin. Echter, de huidige regeling en wetsvoorstel brengt niet een juist wettelijk kader als het gaat om kinderkoop en draagmoederschap in mijn optiek.

Allereerst, als blanke autochtoon van goede sociaal-economische status, heb ik altijd tot de meerderheid gehoord, altijd gewoon het gemiddelde of daarboven. Ik verdien twee keer modaal, heb een vast contract, ben eigenaar van een ruim huis met ruimte voor een gezin, ben gezond, maar ben wel homoseksueel. Daarmee ben ik een minderheid. Het wel of niet hebben van een kinderwens is iets generiek en betreft de meerderheid. Maar de route die ik als man met mijn partner zou moeten afleggen om deze uitvoerige kinderwens tot invulling geven is wederom een route die tot de minderheid behoort. Ik voel mij hierin gediscrimineerd. Of ik nu adoptie overweeg of draagmoederschap, ik zal er meer geld aan moeten uitgeven, meer verplichte cursussen voor moeten volgen, meer achtergrond onderzoeken naar mijn juridische, fysieke, psychische achtergrond en zelfs mijn antecedenten of uitgesloten worden van geassisteerde voorplanting via IVF vanwege mijn seksuele voorkeur. Ik voel ik mij gediscrimineerd. Geen enkel heteroseksueel koppel zal dit hoeven te betalen, te ondergaan of voor hoeven kiezen maar kunnen de kinderwens in vervulling laten gaan zonder tussenkomst van een wet als deze. Ik niet. Wij niet.

Daarnaast wens ik als uitgangspunten het volgende mee te geven:

- Ik spreek steun uit voor de adviezen van de Staatscommissie Herijking ouderschap;
- Ik spreek steun uit NVOG-standpunt 'Geassisteerde voortplanting met gedoneerde gameten, gedoneerde embryo's en draagmoederschap;
- Ik vind het een onbetwistbaar recht van vrouwen om zelf te beslissen of ze voor een ander willen dragen of niet, conform artikel 11 van de Nederlandse Grondwet en volgens mij in lijn met artikel 8 van het Europees verdrag voor de Rechten van de Mens;
- Ik ben voorstander van het transparante informatie over de afstamming van het kind. Als wensouder zal ik het mijn plicht ervaren dit ten tijde van de opvoeding op juiste en transparante wijzen mee te geven aan het kind. Daarvoor steun ik afstemmingsinformatie en het opnemen hiervan in een database. Dit sluit mijn inziens aan op artikel 7 van het International Verdrag voor de Rechten van het Kind;
- Ik vind het voorgestelde verbod op commercieel draagmoederschap geen regulering of beleidskader maar een verzwaring/aanscherping van het bestaande ontmoedigingsbeleid ten aanzien van draagmoederschap.

Kinderkoop/vergoeding:

- Indien een draagmoeder via hoog-technologische zwangerschap waarbij dus geen genetisch materiaal ter beschikking wordt gesteld, is er geen sprake van verkoop. Het is een altruïstische dienst die zij wil bewijzen voor wensouders waarvoor zij redelijkerwijs en billijk vergoed moet kunnen worden.
- Zwangerschap is belastend voor een vrouw, ongeacht hoe deze tot stand is gekomen. Een heteroseksuele man zal zijn partner hierin willen steunen, betalen voor zaken die aangeschaft moeten worden zoals positiekleding, of yoga en/of zwangerschapsgym om te kunnen ontspannen. Een vrouw laat veel dingen ten tijde van haar zwangerschap zoals het (tijdelijk) stoppen met werken waardoor er inkomstenderving kan plaatsvinden, of het niet kunnen oppassen op kinderen die er al zijn (waardoor extra kinderopvang geregeld moet worden). Allemaal zaken die geld kosten. Vergoedingen zijn daarmee op z'n plaats.
- Een redelijke vergoeding voor een bijzondere persoonlijke daad als draagmoeder is niet meer dan fatsoenlijk in mijn optiek. Voor deze enorme en feitelijk onbetaalbare hulp van een draagmoeder mag 'iets' tegen over staan. Echter wat voor de één een redelijke vergoeding voor ongemak/onkosten zijn, zal voor aan ander niet van toepassing zijn. Wie bepaalt wat redelijk is, wat zijn de grenzen? En wanneer ben ik strafbaar? Ben ik strafbaar als ik mijn potentiële draagmoeder een dagje sauna geef ter ontspanning? Of geld zou geven voor boodschappen zodat er zure bommen, haring, vette hap in huis gehaald kan worden op het moment dat er door zwangerschapshormoon-gebonden eetgedrag plaatsvindt?
- De vergoeding moet worden beoordeeld in het grote plaatje, welke specifiek zal zijn voor elke unieke situatie. Draagmoederschap is een zorgvuldig proces, zowel financieel als juridisch en medisch voor alle betrokkenen. Deze strafbaarstelling in uw voorstel focust uitsluitend op het financiële aspect, is mijn inziens gebaseerd op een vooroordeel en niet gebaseerd op waardevolle ervaring van wensouders én hun kinderen en andere betrokkenen.

Beschermen kind:

- U spreekt van beschermen van het kind. Hoe denkt u het kind te beschermen als de biologische/genetische vader van dat zelfde kind strafrechtelijk gaat vervolgen omdat u vindt dat er sprake is van een niet redelijke-vergoeding en dus sprake is van commercieel draagmoederschap? Welke impact heeft dit op het kind?
- U wilt buitenlands draagmoederschap ontmoedigen en tevens strafbaar stellen. Maar u geeft binnen het huidige wettelijke kader en het beoogt aan te passen wettelijk kader bijna geen mogelijkheid tot een goed gereguleerd draagmoederschap traject in Nederland. Daarmee zorgt u eigenlijk voor dat ik wel naar het buitenland zal moeten gaan uitwijken als ik mijn kinderwens wil vervullen.
- Het buitenlandse traject in bijvoorbeeld de Verenigde Staten en/of Canada lijkt mij na twee jaar in verdiept te hebben zorgvuldig voor het kind. Het is open en duidelijk volgens heldere procedures, waardoor er een goede juridische basis is voor de wensouders, draagmoeder maar juist belangrijkste: het kind. Voor zover ik kan nagaan is er altijd afstammingsinformatie, er is contact met draagmoeder mogelijk en als dit er is, is het vaak blijvend. Idem dito voor de eiceldonor. Uit onderzoek blijkt dat het goed gaat met de kinderen, zij geen hechtingsproblematiek kennen en fysiek en psychisch gezond zijn en zij niet ervaren dat ze "gekocht" zouden zijn.
- U wilt dat er familierechtelijk mogelijkheden komen om als wensouder in een buitenlands draagmoederschap traject het nieuw geboren kind eenvoudiger te registreren in Nederland. Hier ben ik voorstander van. Maar tegelijkertijd maakt u het strafbaar waardoor ik in theorie en praktijk bij registratie van mijn kind bij de burgerlijke stand er een bericht naar het OM uit kan gaan op grond van het verbod op commercieel draagmoederschap en ik hiermee als genetische, biologische én juridische ouder kan worden gestraft met een boete van maximaal € 21.750 of gevangenisstraf van ten hoogste een jaar. Hoe beschermt u daarmee het kind? Dat had dan preventief gemoeten lijkt mij, bijvoorbeeld door een goede toetsing van een regeling tussen wensouders en draagmoeder.

Bescherming van de draagmoeder:

- U stelt dat er geen beïnvloeding van de draagmoeder mag zijn. Dit lijkt vooral om financiële prikkel te gaan. Bijvoorbeeld dat de draagmoeder niet in verleiding mag komen om voor geld draagmoeder te worden. Kijkend naar het advies van de Staatscommissie Herijking Ouderschap wordt uitgegaan van maximaal € 500 per maand, wie kan daar van rondkomen dat is onmogelijk dat je dit voor dat bedrag zou doen in Nederland! En heir is geen screening of iets dergelijk. In Verenigde Staten is dit ook niet het geval omdat de draagmoeder uitgebreid gescreend wordt op bijvoorbeeld motieven, schulden enzovoort. Oneigenlijke beïnvloeding is niet puur financieel, heeft u enig idee wat voor psychische druk een familie lid kan voelen als alle soorten van draagmoederschap verboden zou worden maar zo iemand wensouders wel een kind zou gunnen?

- Welk probleem probeert u op te lossen door buitenlands draagmoederschap te verbieden en strafbaar te stellen? Er is geen sprake kinderkoop in bemiddelde buitenlandse trajecten maar juist sprake van regulatie en vergoeden van billijke kosten. Door dit te verbieden 'in het belang van de draagmoeder' zoals u stelt, dwingt u juist mensen zoals ik om zaken onder de tafel te gaan regelen. Er is behoefte aan betrouwbaar, transparante trajecten waar de belangen van kinderen, draagmoeders en wensouders worden beschermt. Dus laat deze trajecten in de VS en Canada toe omdat u anders mijn kinderwens helemaal wegneemt.

Ten slotte

Ik koop geen kind en wil geen kind kopen. Ik wil betalen voor redelijke vergoedingen die elke zwangerschap met zich meebrengt. Door het ontbreken van goede wettelijke kaders en regelingen in Nederland is een buitenlands traject bijna onvermijdbaar voor onze diepgewortelde kinderwens. Hierbij zijn hoge kosten gemoeid, mede door juridische en medische kosten zoals het IFV traject (wat in Nederland wel wordt vergoed voor hetero stellen, maar niet toegankelijk is voor twee mannen). Dit wekt de indruk van kinderkoop, maar is verre van wat een kinderleven waar is, namelijk van onschatbare waarde.

Ik verzoek u dringend om op korte termijn alsnog te kijken naar de punten welke ik met u gedeeld heb. Zorg voor een goede regulatie van draagmoederschap in plaats van een verzwaring van strafbaarheid om het laten vervullen van een kinderwens. Daarnaast, volg de adviezen op van de Staatscommissie Herijking ouderschap omtrent draagmoederschap gezien deze tot goede gefundeerde conclusies is gekomen.

Uiteraard ben ik bereid een persoonlijke toelichting te geven mocht u dit wensen.
Ik kijk uit naar de aanpassingen in het voorstel.

Hoogachtend,

Wander Kenter